

Yiyiniz içiniz ancak israf etmeyiniz (Araf 31)

Banu Atabay'ın lezzetler.com Yemek Tarifleri Sitesi

TANIŞTIRMA ADABI

Davet edilen kimsenin, konuklarını yemek sofrasına oturtmadan, birbirleriyle tanıştırmaması gerekir. Fakat ev sahibi veya sahibesi bu tanıştırmayı yaparken, temel olarak uyulması gerekli dört noktayı dikkate alarak, konukları birbirlerine aşağıda gösterileceği şekilde tanıştırmaması gerekir. Şöyle ki:

A Geleni, hazır bulunanlara,

B Erkeği, kadına,

C Aşağı mevkide olanı yüksek mevkide olana,

D Genci, yaşlıya, tanıştırr.

Yukarıdaki dört temel kuraldan başka, ev sahibi konuklarını birbirleriyle tanıştırmak, örneğin; mevki ve yaşça daha küçük olan Mehmet Beyi Hâmit Bey'e şu şekilde hitap ederek tanıştırmalıdır.

— Hâmit beyefendi, size Mehmet Beyi (veya Mehmet Beyefendi) tanıştırmak istiyorum. Hâmit veya Mehmet Beyi de bir bayana tanıştırmak, ev sahibi, kadına doğru yürüyerek:

— Hayriye Hanımefendi, size Hâmit Beyefendi'yi tanıştırmaya izin vermemizi rica edeceğim, gibi yaşça ve mevkice büyük olanlarla, kadınların izinlerini ister veya rica eder bir dil kullanarak küçük konukları büyüklere tanıştırmalıdır.

Aşağı yukarı eşit mevkilerde bulunan kimseleri de birbirlerine:

— Elektrik idaresi Müfettişi Hâmit Bey, Doğan Şirketi sahiplerinden Mehmet Bey diye takdim etmek gerekir.

Yukarıda görüldüğü şekilde, davetlileri birbirleriyle, tanıştırmak aynı zamanda mesleklerini de söylemeliyiz.

Çünkü bu tanıştırma gelişigüzel iki kişiyi sokakta birbirine tanıştırmaya benzemez. Burada tanıştırdığımız kimseler, biraz sonra yemek odasına geçerek, sofrada birçok konuyu dokunarak saatlerini beraberce geçirecek olan kimselerdir. Konukları birbirleriyle tanıştırmak mesleklerini de bildirmekle, davetlilere ileride ne gibi konular üzerinde konuşabilecekleri hakkında da az çok bir fikir verilmiş olur. Davetlilerin mesleklerini bildirmeye-rek, yalnız adlarının söylemekle yetmediği görüşmeler, havadan, sıcaktan ve soğuktan bahsetmek gibi pek bayağı ve sıkıcı bir şekilde dökülebile-ceği gibi konuklardan birinin bilmiyerek, davetlilerden her hangi birinin mesleği hakkında da ileri geri konuşarak meclis ahenginin bozulması olasılığı da vardır.

Bu yüzden, sofrada tanıştırmalarında kesinlikle mesleği söylemek veya biraz açıklık vermek zorunluluğu vardır. Sonra, kargaşalık, dalgınlık veya buna benzer bir nedenle ev sahibi tarafından diğer konuklara tanıştırılmış bir davetli, sofrada yanına düşen diğer davetliye kendi kendisini tanıştırmaması gerekir. Kendisini tanıştıracak olan erkek, tercihan kendisini yanındaki erkeğe takdim etmesi ve onun da tanıştığı kimseyi yukarıda bahsetmiş olduğumuz tanıştırma görgüsüne uyarak, diğer davetlilere tanıştırılması gerekir.

Yine bu konudan olarak, herhangi bir kimse gerek kendi kendisini, gerekse bir ahabını tanıştırmak, Almanvari sadece soyadını söyleyerek tanıştırmamalı veya tanıştırmamalıdır. Bunların soyadlarına ek olarak, küçük adlarını, mesleğini ve hattâ mesleğinden başka yetenek gösterdiği diğer bir niteliğini de bildirmesi çok yerinde olur. Örneğin:

— Değerli heykeltraşlarımızdan Doktor İsmail Ersöz Beyefendi. Böylelikle tanıştırdığımız kimsenin esas mesleği ile, hoşlanmakta olduğu diğer niteliğini de karşımızdakilere anlatmış oluruz.

Bir de bu tanışma ve tanıştırmalarda, protokol gereği kullanılmakta olan, müşerref, şeref-yab, mübahi gibi birtakım bayağı kelime ve cümleler vardır ki, olanağınca bu gibi kelimeleri harcamaktan sakınmaklaığımız gerekir. Çünkü bu gibi cümleler, karşımızdakilere kendimizin bir ikiyüzlü olduğu izlenimi uyandırabilir. İlk kez birbirleriyle tanışan kimseler; tercihan:

— Sizlerle tanışmak şerefini kazanmayı çoktanberi arzu etmekteydim. Veya:

— Çoktanberi övgünüzü iştirmektedirim şeklinde cümleleri seçmek yerinde olur.

Yine bu tanıştırma işlerinde, üzerinde durulması gereken önemli birkaç onkta daha vardır ki, bunları da burada işaret etmeyi yararlı bulurum.

Örneğin; bir anne kızını tanıştırmak: Soy veya baba adını kullanarak, «Bayan Şener» veya «Bayan Cemal» diye değil de, ancak «kızım Selma» diye tanıştırmalıdır.

Yine bir kadın, kocasının soyadını söyleyerek, ondan söz edemez.

Bir erkek de karısını tanıştırmak onun sadece, küçük adı veya soyadını değil de, «refikam Selma Berk» gibi her iki adını da bildirerek tanıştırmalıdır. Birbirlerine tanıştıran; erkek ve kadından, el sıkışmak için, ancak kadının erkeğe elini uzatması gerekir. Kadın elini uzatmadıkça, erkek kadına elini uzatamaz.

Yine bir kadın, kendisinden çok yaşlı bir kadından başka, kendisine bir erkek veya diğer bir kadın tanıştırıldığı zaman ayağa kalkmaz.

Erkek ise, salon veya yemek odasına bir kadın girerse, kalkarak, kadın oturuncaya kadar ayakta beklemelidir.

Ancak, nazik bir kadının, erkeği fazla rahatsız etmemek için., onları oturmaya davet etmesi gerekir.

Samimi davetler hariç, kalabalık bir toplantıda, bir erkek önceden tanıdığı veya tanıştığı kadının elini öpmesi doğru değildir. Her nerede ve ne şekilde olursa olsun genç bir kızın eli öpülmeyeceği gibi, eldivenli bir kadının elini de öpmek doğru olmaz. (Sokakta da kadının eli öpülmez). Esasen el öpmelerin en güzel jesti kadının elini,

hafifçe eğilerek ağzın yakınına götürerek, dudaklara dokundurmadan, saygıyla öpme hareketi yapmaktır.

Şunu da kısaca kaydetmek yerinde olur ki, birçok Avrupa memleketlerinde, hattâ dünyanın en aydın ve medenî ülkelerinden biri olan Fransa'nın Boşdüro yani Marsilya havalisi gibi çok önemli illerinde bile el öpmek âdet

değildir.

El öpme âdeti olmayan yerlerde veya bu gibi âdetlerin geçerli olmadığı çevre ve davetlerde ya da âdetleri iyice biiinmiyen yerlerde el öp-memelidir. Aksi halde gülünç bir duruma düşülmüş olunur.